

Capitolul 3 - STANDARDE PENTRU ATESTAREA PROFESIONALĂ A PSIHOLOGILOR

Având în vedere dispozițiile Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, cu modificările și completările ulterioare, în temeiul dispozițiilor Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România și ale art. 51 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 788/2005, Comitetul director al Colegiului Psihologilor din România hotărăște:

Partea I-a – Precizări generale introductive

Articolul 1

- (1) Prezentele norme reglementează condițiile și procedura unică de acces în profesia de psiholog și de schimbare a treptei de atestare profesională în psihologie pentru psihologii români, care-și derulează activitatea pe teritoriul României,
- (2) Prezentele norme stabilesc și cadrul normativ privind atestarea profesională și recunoașterea profesională în vederea exercitării profesiei de psiholog pe teritoriul României de către cetățenii străini, în condițiile legii.
- (3) Atestarea dreptului de liberă practică se face în baza standardelor privind formarea profesională, supervizarea profesională și experiența profesională. Prezentele norme definesc standardele minimale pentru atestarea dreptului de liberă practică în toate specialitățile și la toate treptele de atestare profesională.
- (4) Cerințele pentru atestarea dreptului de liberă practică trebuie să fie echivalente pentru psihologii aflați pe aceeași treaptă în diferite specialități.
- (5) În vederea asigurării unei maxime oportunități pentru mobilitatea psihologilor români pe piața muncii europene, standardele privind formarea și atestarea dreptului de liberă practică sunt aliniate cu standardele relevante europene: EFPA - EuroPsy și EAP - ECP.

Articolul 2

- (1) Cetățenii români, precum și categoriile de cetățeni străini reglementate prin lege, pot solicita obținerea atestatelor de liberă practică în România.
- (2) Accesul în profesia de psiholog se realizează numai prin obținerea atestatului de liberă practică emis de către Colegiu, în condițiile legii.
- (3) Practicarea profesiei de psiholog în România se realizează numai în baza deținerii unui atestat de liberă practică emis de Colegiul Psihologilor din România.
- (4) Atestarea sau recunoașterea dreptului de liberă practică în psihologie, în oricare dintre specialitățile profesionale, pe teritoriul României, se realizează numai de către Colegiul Psihologilor din România, în condițiile legii.
- (5) Titlul unic de calificare în profesia de psiholog pe teritoriul României este atestatul de liberă practică.
- (6) Titlul unic de calificare obținut de către un psiholog cuprinde titlul profesional de psiholog, pe când titlul unic de calificare obținut de către o altă persoană asimilată în condițiile legii și ale normelor metodologice nu cuprinde titlul profesional de psiholog.

Articolul 3

- (1) Accesul în profesia de psiholog a cetățenilor străini se realizează pentru cetățenii unui stat membru al Uniunii Europene sau din Spațiul Economic European, precum și pentru cetățenii statelor cu care România are încheiate convenții bilaterale în domeniu, în condițiile în care aceștia

și-au stabilit domiciliul în România sau au drept de ședere temporară în România, pentru perioada acordării acestui drept, și poate lua una din următoarele forme:

a) recunoașterea documentelor de calificare profesională, a titlului profesional sau a titlului de calificare profesională, obținute în țara de origine sau într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European sau cu care România are încheiate convenții bilaterale în domeniu, în regim de servicii permanente sau în regim de servicii temporare;

b) obținerea atestatului de liberă practică, în condițiile legii.

(2) Recunoașterea documentelor de calificare profesională sau a titlului profesional obținut potrivit alin. (1) atrage în mod automat eliberarea titlului unic de calificare profesională pe teritoriul României și înregistrarea în Registrul unic al psihologilor cu drept de liberă practică din România, Partea I, după caz.

(3) În vederea realizării accesului în profesie pentru persoanele și în formele prevăzute în alin. (1) aceștia trebuie să urmeze procedura prevăzută la art. 10 din normele metodologice și să prezinte următoarele documente îndosariate:

a) cererea de acces în profesia de psiholog adresată Comitetului director, în original;

b) pașaportul sau actul de identitate, în fotocopie;

c) certificatul, diploma sau atestatul eliberat de către autoritatea competentă pentru profesia de psiholog din țara de origine, tradus și legalizat în România sau recunoscut de către misiunile diplomatice române din țara de origine, după caz;

d) certificat eliberat de către autoritatea competentă pentru profesia de psiholog din țara de origine cu privire la îndeplinirea condițiilor prevăzute de legea națională pentru desfășurarea activității de psiholog în țara de origine de către solicitant, precum și cu privire la competențele și vechimea în profesie ale acestuia, neaplicarea vreunei sancțiuni de interdicere sau suspendare a exercitării profesiei, tradus și legalizat în România sau recunoscut de către misiunile diplomatice române din țara de origine, după caz;

e) diplome de studii obținute (licență și master), traduse și legalizate în română sau recunoscute în condițiile legii, după caz;

f) dovada obținerii și/sau înregistrării dreptului de ședere în România, în fotocopie;

g) adeverință medicală din care să rezulte că este apt pentru exercitarea profesiei de psiholog;

h) certificat de cazier judiciar, eliberat de către autoritățile din țara de origine, după caz;

i) opis cuprinzând actele depuse la dosarul de acces în profesie;

(4) Pentru activitățile desfășurate în sectorul public recunoașterea documentelor de calificare profesională sau a titlului profesional obținut în țara de origine este condiționată de cunoașterea limbii române, după caz.

(5) Cetățenii străini pot solicita obținerea atestatului de liberă practică în România, cu respectarea tuturor condițiilor aplicabile.

Partea a II-a - Standarde generale pentru atestarea dreptului de liberă practică în psihologie

Articolul 4

(1) Standardele pentru atestarea profesională la nivel de **Psiholog practicant**:

a) Licența în psihologie sau echivalentă / asimilată,

b) Promovarea examenului de acces în profesie,

c) Pentru psihoterapie se adaugă cerința absolvirii unui program de formare de lungă durată în psihoterapie.

(2) Standardele pentru atestarea profesională la nivel de **Psiholog specialist**:

a) Master în psihologie, respectiv în domeniul de specialitate sau absolvirea unui program echivalent (licență de lungă durată),

b) Încheierea supervizării obligatorii: 2 ani (minim 100 ore) și minim 150 ore pentru specialitatea psihoterapie,

c) Minim 3 ani experiență ca psiholog practicant,

- d) Formare continuă (20 credite/an),
- e) Promovarea examenului de schimbare de treaptă,
- f) Pentru psihologii cu două specializări, atestarea celei de-a doua specializări nu necesită în mod obligatoriu absolvirea unui program de master în domeniul de specialitate. Formarea specifică obținerii celei de-a doua specializări se poate realiza și prin programe de formare continuă sau programe universitare de durată echivalentă unui an de studii universitare (minim 250 / 400 ore), avizate de către colegiu în domeniul de specializare.

(3) Standardele pentru atestarea profesională la nivel de **Psiholog principal**

- a) Minim 5 ani experiență ca specialist,
- b) Formare continuă (20 credite/an),
- c) Parcurgerea procedurii de atestare.

Articolul 5

(1) Arhitectura generală a atestării liberei practici în psihologie de către CPR se prezintă astfel:
1. Licențiații în psihologie – într-un program acreditat de licență în psihologie - susțin un examen național, organizat de către CPR. Licențiații în psihologie și psihopedagogie specială pot accesa competența generală în psihopedagogie specială, licențiații în terapie ocupațională pot accesa competența generală în terapie ocupațională, iar licențiații domeniilor conexe psihologiei (medicină/psihopedagogie/filosofie/teologie/asistență socială/terapie ocupațională) pot accesa, prin completarea curriculumului universitar de licență (printr-un pachet de cursuri universitare stabilit de Comisia de Psihologie Clinică și Psihoterapie din cadrul CPR), competența în psihoterapie.

2. Licențiații în psihologie care au obținut nota minima de trecere dobândesc atestatul de liberă practică, cu nivelul/treapta psiholog practicant, în specialitatea/competența pentru care optează la examen. Excepție fac cei care optează pentru specializarea/competența în psihoterapie, care trebuie să parcurgă prima etapă a unui program de formare într-o formă specifică de psihoterapie, program derulat de o asociație profesională acreditată de CPR. Aceștia pot susține examenul înainte de începerea formării în psihoterapie, pe parcursul sau după finalizarea acesteia. Nu există un număr limitat de specializări/competențe care pot fi accesate de către un licențiat în psihologie. Licențiații în celelalte domenii, care au obținut nota minimă de trecere la examenul național, dobândesc atestatul de liberă practică, cu nivelul/treapta practicant, în competența generală pentru care au susținut examenul.

3. După minimum trei ani de liberă practică ca practicant, profesionistul se poate prezenta la examenul național pentru nivelul/treapta de specialist în aceeași specializare/competență generală dacă:

- a. A absolvit un program de master în psihologie acreditat ARACIS și avizat de CPR pentru un domeniu profesional. Domeniile de avizare profesională a masteratelor sunt: clinic, muncă-organizații, educație. Un program de master poate să fie acreditat numai în unul dintre cele trei domenii și poate include pachete de discipline care pot fi avizate / recunoscute ca formare profesională în cadrul altui domeniu decât cel de bază al programului.
- b. Cel puțin doi ani de practică psihologică s-au realizat sub supervizare, pe baza unui contract cu cel puțin un supervizor în domeniu.
- c. A realizat numărul minimal de credite de formare continuă anual (sau însumat pe trei ani); creditele obținute sunt generale, nu raportate la specializare/competența generală.
- d. Specializarea/competența generală în psihoterapie presupune o pregătire suplimentară în cadrul unor programe de formare de lungă durată avizate de către CPR.

4. Dacă în termen de 10 ani profesionistul practicant nu a promovat la nivelul/treapta de specialist, atunci i se anulează atestatul de liberă practică ca practicant (urmând, dacă dorește, să reia întreaga procedură de atestare de la început).

5. Psihologul cu drept de liberă practică la nivel de specialist se poate prezenta pentru derularea formalităților privind atestarea la nivelul / treapta de principal în aceeași specializare / competență generală dacă:

- a. A practicat minimum 5 ani la nivelul treptei de specialist.
 - b. A realizat numărul minimal de credite de formare continuă anual (sau însumat pe cinci ani).
6. Evaluarea în vederea trecerii la treapta de psiholog principal se va realiza pe baza procedurii descrise prin prezenta.

Partea a III-a - Standarde specifice comisiilor aplicative

Articolul 6

Standardele specifice comisiei de psihologie clinică și psihoterapie sunt următoarele:

- a) Pentru a putea derula intervenții primare și consiliere psihologică de suport în domeniul consilierii genetice, al asistării persoanelor cu tulburări din spectrul autist sau al asistării persoanelor cu CES, psihologul din specialitatea psihologie clinică trebuie să facă dovada absolvirii unor programe de formare profesională continuă de lungă durată în domeniu, avizate de către Colegiul Psihologilor din România. Comisia de Psihologie Clinică și Psihoterapie va stabili standarde specifice pentru aceste programe de formare profesională, aprobate apoi de Comitetul Director al CPR).
- b) Pentru a putea derula activități de psihoterapie în domeniul intervențiilor paliative sau în lucrul cu tulburări din spectrul autist, psihologul din specialitatea psihoterapie sau consiliere psihologică trebuie să facă dovada absolvirii unor programe de formare profesională continuă de lungă durată în domeniu, avizate de către Colegiul Psihologilor din România. Comisia de Psihologie Clinică și Psihoterapie va stabili standarde specifice pentru aceste programe de formare profesională, aprobate apoi de Comitetul Director al CPR).
- c) Pentru atestarea dreptului de liberă practică la treapta de psiholog specialist în specialitatea psihologie clinică este necesară și îndeplinirea condițiilor pentru atestarea ca practicant în consiliere psihologică și reciproc, pentru atestarea dreptului de liberă practică la treapta de psiholog specialist în specialitatea psihoterapie este necesară și îndeplinirea condițiilor pentru atestarea ca practicant în psihologie clinică.

Articolul 7

Standardele specifice comisiei de psihologia muncii, transporturilor și serviciilor sunt următoarele:

- a) Pentru a putea realiza diagnoza stresului ocupational și intervenții primare, secundare și terțiare legate de în stresul ocupational, psihologul specialisti și principali din specialitatea psihologia muncii și organizaționale și psihologii specialisti în psihologia aplicată în servicii trebuie să facă dovada absolvirii unui curs de formare profesională continuă de lungă durată în domeniu (maximum 25 ore + activități practice), avizat de către Colegiul Psihologilor din România (Comisia de Psihologie Muncii, Transporturilor și Serviciilor va stabili standarde specifice pentru aceste programe de formare profesională, aprobate apoi de Comitetul Director al CPR).
- b) Pentru obținerea dreptului de supervizare, psihologul din specializarea psihologia muncii și organizaționale sau psihologie aplicată în transporturi sau psihologia aplicată în servicii trebuie să facă dovada parcurgerii unui workshop cu tema: Supervizarea profesională în psihologia muncii și organizaționale/ transporturi/ servicii de minim 10 ore fiecare, avizate de către Colegiul Psihologilor din România (Comisia de Psihologie Muncii, Transporturilor și Serviciilor va stabili standarde specifice pentru aceste programe de formare profesională, aprobate apoi de Comitetul Director al CPR).

Articolul 8

Standardele specifice comisiei de psihologie educațională, consiliere școlară și vocațională sunt următoarele:

- a) Pentru a putea derula evaluări psihologice, intervenții primare și consiliere psihologică de suport în domeniul psihologiei educaționale, psihologul din specialitatea psihologie educațională trebuie să facă dovada absolvirii unor programe de formare profesională continuă de lungă durată în domeniu, avizate de către Colegiul Psihologilor din România. Comisia de Psihologie Educațională,

consiliere școală și vocațională va stabili standarde specifice pentru aceste programe de formare profesională, aprobate apoi de Comitetul Director al CPR.

b) Pentru a putea derula evaluări psihologice, intervenții primare și consiliere psihologică de suport în domeniul psihopedagogiei speciale, psihologul din specialitatea psihopedagogiei speciale trebuie să facă dovada absolvirii unor programe de formare profesională continuă de lungă durată în domeniu, avizate de către Colegiul Psihologilor din România. Comisia de Psihologie Educațională, consiliere școală și vocațională va stabili standarde specifice pentru aceste programe de formare profesională, aprobate apoi de Comitetul Director al CPR.

Articolul 9

Standardele specifice comisiei de psihologie aplicată în domeniul securității naționale sunt următoarele:

a) Nivelul de competență specific obținut de către persoanele prevăzute în mod limitativ în art. 18 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004, aprobate prin H.G. nr. 788/2005, este stabilit prin certificatul privind acordarea competențelor profesionale generale și specifice în specialitate.

b) Psihologii specialiști sau principali în specialitatea psihologie judiciară - evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf care își desfășoară activitatea în cadrul unor structuri publice sau private, pot dobândi calitatea și brevetul de expert oficial criminalist sau expert autorizat criminalist în domeniul evaluării comportamentului simulat (poligraf); în relația cu instituțiile de aplicare a legii (parchete, instanțe etc.). Aceștia au competențele prevăzute de treapta de specializare, conform pct. (1).

c) Trecerea de la treapta de psiholog practicant la treapta specialist se realizează în condițiile generale la care se adaugă obligația de a efectua un număr de minim 100 de examinări în perioada stabilită.

d) Trecerea de la treapta de psiholog specialist treapta principal se realizează în condițiile generale la care se adaugă obligația de a efectua un număr de minim 250 de examinări în perioada de stagiu stabilită.

e) Obținerea competențelor specifice în specialitatea psihologie judiciară - evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf, de către persoanele prevăzute în mod limitativ în art. 18 alin. (2) din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004, aprobate prin H.G. nr. 788/2005, se realizează în condițiile finalizării unor cursuri de formare profesională

Pentru subspecialitatea psihologie judiciara evaluarea comportamentului simulat prin tehnica poligraf este necesara absolvirea unui curs de formare profesionala de minim 400 de ore, in conformitate cu APA (American Polygraph Asociation).

Partea a IV-a - Procedura de atestare a dreptului de liberă practică

Articolul 10

(1) Procedura pentru atestarea dreptului de liberă practică la treapta de **Psiholog practicant** constă în parcurgerea următorilor pași:

- a) Depunerea dosarului / înscrierea la examen,
- b) Verificarea conformității documentelor depuse,
- c) Susținerea examenului,
- d) Comunicarea rezultatelor examenului,
- f) Eliberarea atestatului sau comunicarea deciziei de neacordare a atestatului, după caz, în termen de 30 zile de la comunicarea rezultatelor examenului, de către secretariatul comitetului director.

(2) Procedura pentru atestarea dreptului de liberă practică la treapta de **Psiholog specialist** constă în parcurgerea următorilor pași:

- a) Depunerea dosarului / înscrierea la examen,
- b) Verificarea conformității documentelor depuse,

- c) Susținerea examenului,
 - d) Comunicarea rezultatelor examenului,
 - e) Eliberarea atestatului sau comunicarea deciziei de neacordare a atestatului, după caz, în termen de 30 zile de la comunicarea rezultatelor examenului, de către secretariatul comitetului director.
- (3) Procedura pentru atestarea dreptului de liberă practică la treapta de **Psiholog principal** constă în parcurgerea următorilor pași:
- a) Depunerea dosarului,
 - b) Verificarea conformității documentelor depuse,
 - c) Analiza portofoliului realizat de candidat,
 - d) Interviewarea candidații în cadrul comisiei de specialitate,
 - e) Validarea deciziilor privind atestarea în comitetul director,
 - f) Eliberarea atestatului sau comunicarea deciziei de neacordare a atestatului, după caz, în termen de 30 zile de la ședința comitetului director de validare a atestatelor, de către secretariatul comitetului director.

Articolul 11

- (1) Modalitatea de evaluare a candidaților în vederea atestării profesionale la treptele de psiholog practicant și psiholog specialist este examenul scris de cunoștințe.
- a) Examenul va avea caracter național și va fi organizat în parteneriat cu universitățile care derulează programe de formare în psihologie la toate trei ciclurile prevăzute de sistemul Bologna,
 - b) Examenele vor fi organizate bianual sau ori de câte ori există un minim de 500 solicitări, putând fi organizate în mai multe centre regionale,
 - c) Examenele vor fi de tip grilă și vor evalua cunoștințe de specialitate, cunoștințe aplicate și cunoștințe privind etica profesiei în domeniul de specializare al psihologului, conform curriculei universitare corespunzătoare treptei de atestare,
 - d) Examenele vor fi organizate conform unei metodologii adoptate prin hotărâre a comitetului director. Din colectivele de elaborare a subiectelor vor face parte în mod majoritar psihologi cu drept de liberă practică atestați ca specialiști sau principali.
- (2) Modalitatea de evaluare a candidaților în vederea atestării profesionale la treapta de psiholog principal include analiza portofoliului realizat de candidat și interviul, realizate în cadrul comisiei de specialitate. Comisiile de specialitate vor furniza detalii privind conținutul și structura portofoliului, care vor fi supuse aprobării comitetului director.

Articolul 12

- (1) Conținutul dosarului pentru atestarea profesioanală la treapta de **Psiholog practicant**
...
- (2) Conținutul dosarului pentru atestarea profesioanală la treapta de **Psiholog specialist**
...
- (3) Conținutul dosarului pentru atestarea profesioanală la treapta de **Psiholog principal**
...

Articolul 13

- (1) Candidații nemulțumiți de rezultatul obținut în urma de rulării procedurilor de atestare profesională pot depune contestație în termen de 5 zile lucrătoare de la data comunicării rezultatului.
- (2) Contestațiile privind rezultatele obținute la examenele naționale scrise se vor depune în termen de 5 zile de la afișarea rezultatelor examenului și vor fi soluționate în cadrul comisiei de contestații numite pentru sesiunea de examen.
- (3) Contestațiile privind neacordarea treptei de psiholog principal se vor depune în termen de 5 zile de la primirea atestatului / deciziei de neacordare a atestatului și vor fi analizate și soluționate în cadrul conducerii operative /alternativă/ în cadrul unei comisii de contestații desemnate de către comitetul director, cu caracter mixt, inter-comisii.

(4) Termenul pentru soluționarea contestațiilor este cel prevăzut în metodologia de examen pentru contestațiile care privesc rezultatele examenelor și de 30 zile de la data înregistrării pentru restul contestațiilor.

Partea a V-a – Precizări finale și tranzitorii

Articolul 14

(1) Începând cu data intrării în vigoare a prezentelor norme, accesul în profesia de psiholog se va face exclusiv în baza acestora.

(2) Pentru o perioadă de **2/3** ani de la data intrării în vigoare a prezentelor norme schimbarea de treaptă se va putea realiza și în baza normelor aplicabile la momentul intrării în vigoare a prezentelor norme, exclusiv pentru psihologii care au obținut un atestat de liberă practică anterior acestui moment.

(3) Psihologii practicanți aflați sub supervizare la data intrării în vigoare a prezentelor norme pot urma unul dintre următoarele trasee:

a) își pot continua activitatea în baza reglementărilor aplicabile la momentul obținerii atestatului de liberă practică de psiholog practicant sub supervizare și pot parcurge procedurile aplicabile la data obținerii atestatului de liberă practică de psiholog practicant sub supervizare în vederea schimbării treptei la cea de psiholog practicant autonom sau de psiholog specialist, în cadrul intervalului de timp definit la punctul (2), sau,

b) se pot înscrie la examenul pentru obținerea treptei de specialist, dacă îndeplinesc condițiile generale definite prin prezentele norme pentru atestarea ca psiholog specialist.

(3) După intrarea în vigoare a prezentelor norme, psihologii practicanți autonomi pot urma unul dintre următoarele trasee:

a) își pot continua activitatea în baza reglementărilor aplicabile la momentul obținerii atestatului de liberă practică de psiholog practicant autonom și pot parcurge procedurile aplicabile la data obținerii atestatului de liberă practică de psiholog practicant autonom în vederea schimbării treptei la cea de psiholog specialist, în cadrul intervalului de timp definit la punctul (2), sau,

b) se pot înscrie pentru susținerea examenului de schimbare de treaptă în vederea obținerii treptei de specialist, dacă îndeplinesc condițiile generale definite prin prezentele norme pentru atestarea ca psiholog specialist.

(4) După intrarea în vigoare a prezentelor norme, psihologii specialiști pot urma unul dintre următoarele trasee:

a) își pot continua activitatea în baza reglementărilor aplicabile la momentul obținerii atestatului de liberă practică de psiholog specialist și pot parcurge procedurile aplicabile la data obținerii atestatului de liberă practică de psiholog specialist în vederea schimbării treptei la cea de psiholog principal, în cadrul intervalului de timp definit la punctul (2), sau

b) pot depune dosare în vederea schimbării treptei, dacă îndeplinesc cerințele general definite în prezentele norme pentru atestarea ca psiholog principal.